

пъването“ не означава активизиране на специфични познания или справяне с логически операции. То по-скоро събужда езиковия потенциал, на който той е естествен носител, независимо дали го съзнава или не. Механизмът на възприемането на всяка емблематичност се основава на точно такъв тип удоволствено разпознаване, на засичане между потребността от разчитане и гарантираното справяне с него.¹⁸

Дали подобно конструиране на поетически текст може да бъде окачествено като виртуозно? Въпросът, разбира се, е нелеп, и не си струва усилията на обяснителното му отхвърляне. Но ако преводаческата активност при „Хайдушки песни“ е била провокирана от усети за „високо поетическо майсторство“, „Две души“ е текст, който безспорно има не по-малко основания да предизвика и интерес, и „сърєвнователност“ в амбициите за постигане на адекватен в успеха си пренос. Оголен, оставен без интензитета на постигнатата манифестност, без цялата фигуративност на емблемата, текстът се превръща в дразнещо празна постройка – нищо не предопределя драматизма на раздвоението отвъд волевия избор на Аза да конституира битие само през двоичността.

Едно щателно обследване на петте интересувачи ни превода¹⁹ би се натъкнало на множество, различно положени откази на преводачите да

¹⁸ Струва ми се наложително да припомня, че първата публикация на стихотворението е без заглавие (под номер 4) в цикъла „Признания“. Цикълът последователно помества идентичността на Аза в контрастни фигури на двойничеството, като редува (квази)диалогичен и монологичен изказ. В първата творба (*Душата ми, жена, душата ми бе храм*) дихотомии като мъж–жена, дух–тяло, ангел–демон са проектирали трагичната невъзможност да се открие навън, в чуждата субектност, нереализираната или отхвърлена част от собственото Аз. Подобно търсене е отречено като саморазрушаващо. Във втория текст (*Аз сам не съм...*) другият, близнакът, е неразпознаваем през категориите на рационалното – аморфен и безсмъртен, той е демоничен не защото твори зло, а защото насладата да му се отдадеш е непреодолима (*За щд ти служа аз, къде ме водиш ти?*). В трети и пети текст мечтанието по андрогина, през Платоновия мит за съвършеното същество, е заредило Аза с енергии, способни да преодолеят всички нива на граничност – между Той и Тя-идентичността, между деонизма на творещия и мазохистичната подчиненост на творения, между абсолюта на безвремието и преходността на мига. В тази поредица четвъртият текст (*Аз не живея...*) заема недвусмислено метатекстова позиция. Флукуациите му покриват мотивното разгръщане на фигурата на двойника в другите части, но и излизат далеч извън тях; посочват не просто цикъла „Признания“, а големия текст на неговото случване – мита Яворов.

¹⁹ Текстовете на преводите са включени в Приложение № 2. В коментарите по-нататък са предложени буквални преводи (т. нар. „обратни преводи“) на отделни стихове или само на лексеми, които служат единствено за целите на обсъжданата проблематика.